

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie zalecenia Rady w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności ([2020/2767\(RSP\)](#))

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 165 i 166 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 14 dotyczący praw do nauki,
- uwzględniając agendę ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 oraz cele zrównoważonego rozwoju, w szczególności cel 4 i jego zadania,
- uwzględniając Europejski filar praw socjalnych ogłoszony przez Radę, Parlament i Komisję w listopadzie 2017 r., w szczególności jego zasady: nr 1 „Kształcenie, szkolenie i uczenie się przez całe życie” i nr 4 „Aktywne wsparcie na rzecz zatrudnienia”,
- uwzględniając wniosek Komisji dotyczący zalecenia Rady z 1 lipca 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności ([COM\(2020\)0275](#)) oraz załączony dokument roboczy służb Komisji (SWD(2020)0123),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z października 2017 r. pt. „Mapping of VET graduate tracking measures in EU Member States” [„Schemat działania w zakresie monitorowania losów absolwentów VET w państwach członkowskich”],
- uwzględniając zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET)([1](#)),
- uwzględniając zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET)([2](#)),
- uwzględniając konkluzje Rady z 16 czerwca 2020 r. w sprawie przeciwdziałania kryzysowi wywołanemu przez COVID-19 w kształceniu i szkoleniu,
- uwzględniając rezolucję Rady z 8 listopada 2019 r. w sprawie dalszego rozwijania europejskiego obszaru edukacji w celu wsparcia zorientowanych na przyszłość systemów kształcenia i szkolenia([3](#)),
- uwzględniając zalecenie Rady z 15 marca 2018 r. w sprawie europejskich ram jakości i skuteczności programów przygotowania zawodowego([4](#)),
- uwzględniając komunikat Komisji z 1 lipca 2020 r. pt. „Europejski program na rzecz umiejętności służący zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności” ([COM\(2020\)0274](#)) oraz towarzyszące mu dokumenty robocze służb Komisji (SWD(2020)0121) i (SWD(2020)0122),

- uwzględniając komunikat Komisji z 1 lipca 2020 r. zatytułowany „Wspieranie zatrudnienia ludzi młodych: pomost do zatrudnienia dla kolejnego pokolenia” ([COM\(2020\)0276](#)),
- uwzględniając wniosek Komisji w sprawie zalecenia Rady z 1 lipca 2020 r. pt. „Pomost do zatrudnienia – wzmocnienie gwarancji dla młodzieży” i zastępującego zalecenie Rady z 22 kwietnia 2013 r. w sprawie ustanowienia gwarancji dla młodzieży ([COM\(2020\)0277](#)),
- uwzględniając komunikat Komisji z 30 września 2020 r. w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r., ([COM\(2020\)0625](#)) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji (SWD(2020)0212),
- uwzględniając komunikat Komisji z 30 września 2020 r. w sprawie planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027 – Nowe podejście do kształcenia i szkolenia w epoce cyfrowej ([COM\(2020\)0624](#)) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji (SWD(2020)0209),
- uwzględniając komunikat Komisji z 17 stycznia 2018 r. w sprawie planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej ([COM\(2018\)0022](#)),
- uwzględniając strategiczne ramy europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020),
- uwzględniając europejskie ramy na rzecz kompetencji kluczowych – kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się (LifeComp),
- uwzględniając sprawozdanie podsumowujące Europejskiego Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop) z 15 kwietnia 2020 r. na podstawie informacji przekazanych przez społeczność ekspertów ds. przygotowania zawodowego Cedefopu, zatytułowane „How are European countries managing apprenticeships to respond to the COVID-19 crisis?” [W jaki sposób europejskie państwa zarządzają przygotowaniem zawodowym w odpowiedzi na kryzys związany z COVID-19?],
- uwzględniając sprawozdanie Cedefopu z 2020 r. pt. „Vocational education and training in Europe, 1995–2035 – Scenarios for European vocational education and training in the 21st century” [Kształcenie i szkolenie zawodowe w Europie w latach 1995–2035 - Scenariusze europejskiego kształcenia i szkolenia zawodowego w XXI w.],
- uwzględniając serię siedmiu opracowań naukowych Cedefopu zatytułowaną „The changing nature and role of vocational education and training in Europe” [Zmieniające się charakter i rola kształcenia i szkolenia zawodowego w Europie],
- uwzględniając sprawozdanie Cedefopu z 2013 r. zatytułowane „Benefits of vocational education and training in Europe for people, organisations and countries” [Korzyści płynące z kształcenia i szkolenia zawodowego w Europie dla ludzi, organizacji i państw],
- uwzględniając swoją rezolucję z 8 października 2020 r. w sprawie gwarancji dla młodzieży([5](#)),

- uwzględniając swoją rezolucję z 12 czerwca 2018 r. w sprawie modernizacji edukacji w UE(6),
- uwzględniając swoją rezolucję z 14 września 2017 r. w sprawie nowego europejskiego programu na rzecz umiejętności(7),
- uwzględniając swoją rezolucję z 19 stycznia 2016 r. w sprawie strategii nabywania umiejętności służących zwalczaniu bezrobocia ludzi młodych(8),
- uwzględniając swoją rezolucję z 12 kwietnia 2016 r. w sprawie programu Erasmus+ i innych narzędzi wspomagania mobilności w kształceniu i szkoleniu zawodowym – podejścia zakładającego uczenie się przez całe życie(9),
- uwzględniając swoją rezolucję z 8 czerwca 2011 r. w sprawie europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego służącej wspieraniu strategii „Europa 2020”(10),
- uwzględniając swoją rezolucję legislacyjną z 20 maja 2008 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady uchylającej decyzję Rady 85/368/EWG w sprawie porównywalności kwalifikacji wynikających z kształcenia zawodowego pomiędzy państwami członkowskimi Wspólnoty Europejskiej(11),
- uwzględniając badanie Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju z 6 maja 2020 r. pt. „VET in a crisis: Building foundations for resilient vocational education and training systems” [Kształcenie i szkolenie zawodowe w czasach kryzysu: budowanie podstaw odpornych systemów kształcenia i szkolenia zawodowego],
- uwzględniając pytania do Rady i Komisji w sprawie zalecenia Rady w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności ([O-000068/2020](#) – B9-0027/2020 i [O-000069/2020](#) – B9-0028/2020),
- uwzględniając art. 136 ust. 5 i art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- uwzględniając projekt rezolucji Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych,

A. mając na uwadze, że kształcenie i szkolenie zawodowe (VET) jest zasadniczym elementem europejskich systemów edukacji i uczenia się przez całe życie, dzięki któremu młodzież i dorośli zdobywają wiedzę, wiedzę fachową, umiejętności i kompetencje potrzebne do zatrudnienia; mając na uwadze, że około połowa absolwentów szkół średnich II stopnia w Unii Europejskiej to uczestnicy VET; mając na uwadze, że VET może mieć podstawowe znaczenie dla sprostania wyzwaniom wynikającym z przyspieszania tendencji makroekonomicznych i przyszłych transformacji oraz może mieć kluczowe znaczenie dla rozwiązania problemu rosnącego niedoboru kwalifikacji na unijnym rynku pracy;

B. mając na uwadze, że według Cedefopu około dwie trzecie Europejczyków (68 %) uważa, że kształcenie zawodowe na poziomie średnim II stopnia ma pozytywny wizerunek w ich kraju, podczas gdy nieco mniej niż jedna czwarta (23 %) twierdzi, że ma negatywny wizerunek(12);

C. mając na uwadze, że kształcenie i szkolenie odgrywają również kluczową rolę w integracji społecznej i promowaniu udziału w procesie politycznym i przyczyniają się tym samym do propagowania integracji oraz demokratycznego i aktywnego obywatelstwa;

D. mając na uwadze, że VET może stymulować rozwój zawodowy studentów i pracowników, wyniki przedsiębiorstw, konkurencyjność, badania naukowe i innowacje oraz jest głównym aspektem udanej polityki zatrudnienia i polityki społecznej;

E. mając na uwadze, że VET w Europie jest bardzo zróżnicowane i nie tak samo atrakcyjne dla wszystkich osób uczących się; mając na uwadze, że krajowe systemy i inicjatywy muszą być bardziej kompatybilne i wzajemnie powiązane na szczeblu UE; mając na uwadze, że Komisja i strategie polityczne UE mogą odegrać ważną rolę we wspieraniu i koordynowaniu działań państw członkowskich w zakresie VET na szczeblu UE; mając na uwadze, że rola ponadnarodowych i krajowych sieci i partnerstw organizatorów VET jest kluczowa dla rozpowszechniania programu strategii politycznej w zakresie VET oraz najlepszych praktyk UE;

F. mając na uwadze, że kształcenie zawodowe podstawowe (IVET) nie jest już uznawane jedynie za ścieżkę kształcenia zawodowego, lecz za alternatywną ścieżkę kształcenia akademickiego, która zawiera wiele elementów takiego kształcenia i która ostatecznie może prowadzić do szkolnictwa wyższego; mając na uwadze, że w krajach, w których system dualny jest dobrze ugruntowany, ścieżka kształcenia zawodowego zawsze łączyła doświadczenie praktyczne w miejscu pracy ze studiami akademickimi w warunkach szkolnych;

G. mając na uwadze, że ustawiczne kształcenie i szkolenie zawodowe (CVET) ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów społecznych i gospodarczych UE; mając na uwadze, że CVET zwiększa uczestnictwo dorosłych w uczeniu się przez całe życie, zwiększa ich szanse na zatrudnienie oraz zwiększa zatrudnienie w Europie;

H. mając na uwadze, że europejskie systemy VET stoją przed ważnymi wyzwaniami; mając na uwadze, że systemy te muszą mieć zdolność dostosowywania się do szybko postępującej transformacji ekologicznej i cyfrowej, rozwoju technologicznego, zmian na rynku pracy i coraz większego zapotrzebowania na pracowników posiadających wysokie kwalifikacje, a także do zmiennych potrzeb na rynku pracy, zaspokajania obecnych niedoborów wykwalifikowanej siły roboczej oraz zapobiegania przyszłym niedoborom, do nowych modeli biznesowych, nowych form organizacji pracy, trendów demograficznych, zmian sytuacji w zakresie spójności i infrastruktury; mając na uwadze, że państwa członkowskie i instytucje UE muszą zwiększyć wysiłki i wsparcie na rzecz stworzenia jak najlepszych warunków dla VET, aby szybko dostosować się do tych wyzwań i potrzeb rynku pracy w zakresie umiejętności;

I. mając na uwadze, że krajom posiadającym dobrze zaprojektowane programy szkolenia zawodowego łatwiej jest uniknąć bezrobocia wśród młodzieży, nawet w czasach kryzysu; mając na uwadze, że według analizy Instytutu Ekonomii Pracy IZA kraje o dualnym systemie kształcenia zawodowego lepiej poradziły sobie z kryzysem gospodarczym w 2008 r. i ograniczyły jego wpływ na młodych ludzi na rynku pracy; mając na uwadze, że stopa bezrobocia wśród młodzieży w krajach nieposiadających dualnego systemu VET znacznie wzrosła w tamtym czasie(13);

J. mając na uwadze, że pomimo wysiłków na rzecz ustanowienia skoordynowanych europejskich ram kwalifikacji i rozwoju krajowych ram kwalifikacji wielu mobilnych pracowników w UE ma trudności z uznawaniem ich umiejętności i szkoleń oraz ze znalezieniem równoważnego zatrudnienia w innych państwach członkowskich;

K. mając na uwadze, że system dualny zazwyczaj nie przewiduje możliwości kontynuowania procesu kształcenia na wszystkich poziomach; mając na uwadze, że system dualny musi być elastyczny i zdolny do reagowania na zmiany na rynku pracy i nowe, jeszcze nieznanne oferty pracy;

L. mając na uwadze, że staże i szkolenia zawodowe u zagranicznych pracodawców w ramach programu Erasmus+ mają istotny wpływ na wspieranie studentów i absolwentów szkół zawodowych i technicznych w znalezieniu zatrudnienia i rozwijaniu kompetencji wymaganych na rynku pracy, w tym umiejętności językowych, społecznych oraz znajomości języka fachowego;

M. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 stanowi poważne obciążenie dla działalności w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego oraz ogólnie kształcenia standardowego, ponieważ spowodowała przerwanie nauki zarówno w miejscach pracy, jak i w klasach; mając na uwadze, że pandemia szczególnie zakłóca proces uczenia się w miejscu pracy, w tym praktyki zawodowe i programy szkoleń, co szczególnie widać w znacznym spadku obecności, liczby ofert i nowych studentów; mając na uwadze, że skutki kryzysu związanego z COVID-19 stanowią również okazję do zainicjowania rewolucji cyfrowej i technologicznej w dziedzinie VET, która, na ile to możliwe, może przezwyciężyć bariery fizyczne oraz znacznie zwiększyć zasięg i wpływ na oczekiwane rezultaty;

N. mając na uwadze, że w wielu sektorach na szkolenie zawodowe ogromny wpływ ma zamykanie przedsiębiorstw i zatrudnienie w zmniejszonym wymiarze czasu pracy;

O. mając na uwadze, że jeśli chodzi o bezrobocie, osoby młode prawdopodobnie w sposób nieproporcjonalny odczują skutki kryzysu gospodarczego wywołanego pandemią COVID-19; mając na uwadze, że w sierpniu 2020 r., po szybkim wzroście w poprzednich miesiącach, bezrobocie wśród młodzieży wynosiło 17,6 % w UE i 18,1 % w strefie euro (w porównaniu z odpowiednio 14,1 % i 15,4 % w sierpniu 2019 r.) oraz mając na uwadze, że w najbliższej przyszłości bezrobocie wśród młodych ludzi najprawdopodobniej nadal będzie rosnąć oraz że wielu z nich znajdzie się w pułapce niepewnych i niestandardowych form zatrudnienia lub bierności zawodowej przy niewystarczającej ochronie socjalnej; mając na uwadze, że UE musi uczynić bezrobocie wśród młodzieży i młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nie szkolącej się (młodzież NEET) jednym z głównych priorytetów politycznych, aby uniknąć utworzenia się kolejnego „straconego pokolenia” w wyniku obecnego kryzysu, co będzie miało również szkodliwy wpływ na zdrowie psychiczne i życie milionów młodych ludzi; mając na uwadze, że VET jest kluczowym czynnikiem przygotowania osób uczących się do udziału w demokratycznych społeczeństwach oraz do pomyślnego wejścia na rynek pracy i uczestnictwa w nim;

P. mając na uwadze, że ostatnie wydarzenia społeczno-gospodarcze i kryzys wywołany pandemią COVID-19 zwiększyły nierówności społeczne i podkreśliły potrzebę uczynienia systemów VET nie tylko skuteczniejszymi, ale również bardziej dostępnymi i włączającymi w odniesieniu do najbardziej narażonych grup społecznych oraz mieszkańców obszarów wiejskich i regionów oddalonych; mając na uwadze, że równe szanse dla wszystkich mają

podstawowe znaczenie; mając na uwadze, że dostęp do komputerów, łączy szerokopasmowych, wsparcia cyfrowego i innych technologicznych narzędzi nauczania ma zasadnicze znaczenie nie tylko dla oferujących VET, ale także dla uczniów, aby uniknąć pogłębiania się nierówności i dopilnować, żeby nikogo nie pomijać;

Q. mając na uwadze, że 60 mln dorosłych w UE ma niskie kwalifikacje; mając na uwadze, że według danych Cedefopu w UE mieszka 128 mln dorosłych, którzy mają niski poziom wykształcenia, niski poziom umiejętności cyfrowych lub niski poziom umiejętności poznawczych, bądź też mają wykształcenie średnie, ale są zagrożeni utratą umiejętności i ich dezaktualizacją, a zatem potrzebują doskonalenia zawodowego lub przekwalifikowania; mając na uwadze, że właściwie zaprojektowane i integracyjne systemy VET mają strategiczne znaczenie dla zwiększania kompetencji i umiejętności wszystkich uczących się oraz dla wspierania dostępu do wysokiej jakości możliwości zatrudnienia;

R. mając na uwadze, że w 2017 r. wskaźnik dotyczący uczniów w sektorze kształcenia średniego I stopnia w UE objętych programami kształcenia i szkolenia zawodowego wynosił 4,3 %, podczas gdy w sektorze kształcenia średniego II stopnia osiągał 47,8 %, a w sektorze kształcenia policealnego – 92 %; mając na uwadze, że w 2017 r. 46,7 % wszystkich osób, które uzyskały dyplomy w ramach programów szkolenia zawodowego w sektorze kształcenia średniego II stopnia, było płci żeńskiej(14);

S. mając na uwadze, że w VET, podobnie jak w kształceniu w ogóle, kryzys związany z COVID-19 uwypuklił pewne wyzwania i ograniczenia nauczania zdalnego w obszarach technicznych i związanych z treściami;

T. mając na uwadze, że nauczanie zdalne stwarza ryzyko wzrostu wskaźnika porzucania nauki przez podatne na zagrożenia osoby uczące się i dlatego musi pozostać raczej uzupełnieniem, a nie alternatywą dla nauczania tradycyjnego;

U. mając na uwadze, że nie istnieje uzgodniona definicja ani też wspólne rozumienie mikroreferencji w VET na poziomie UE; mając na uwadze, że mikroreferencje powinno się uważać za uzupełniające kwalifikacje główne i uznawać za dowód ważnych osiągnięć wysokiej jakości w oparciu o standardy uzyskiwania, procedurę oceny i czas trwania;

V. mając na uwadze, że w 2015 r. prawie jedna trzecia (30,5 %) wszystkich przedsiębiorstw w UE-28 zatrudniających co najmniej 10 osób zapewniała IVET, chociaż proporcje te znacznie się różnią w zależności od państwa członkowskiego(15);

W. mając na uwadze, że w 2015 r. 72,6 % przedsiębiorstw w UE-28 zatrudniających co najmniej 10 osób zapewniała CVET swoim pracownikom; mając na uwadze, że był to wzrost w porównaniu z 2005 r. i 2010 r., kiedy wskaźniki te osiągnęły odpowiednio 59,7 % i 65,7 %(16);

X. mając na uwadze, że wpływ IVET oraz CVET na wyniki na rynku pracy często odzwierciedla bezpośrednio lub pośrednio zagregowane skutki dla wydajności indywidualnej; mając na uwadze, że głównymi wynikami podkreślanymi przez państwa są: większe uczestnictwo w rynku pracy, mniejsze bezrobocie, możliwość zdobycia kwalifikacji przez wszystkie te kategorie, które wcześniej ich nie miały, oraz szansa na awans w hierarchii zawodowej; mając na uwadze, że dzięki uczeniu się przez całe życie pracownicy mogą polepszyć swoje możliwości zatrudnienia i podnieść poziom kwalifikacji, co oznacza

wyższe wynagrodzenie i lepsze wyniki ekonomiczne i społeczne, np. niezależność ekonomiczną, a także mogą zwiększyć dobrostan psychologiczny(17);

Y. mając na uwadze, że IVET oraz CVET mają bezpośredni wpływ na zmiany pokoleniowe i sytuację rodzin;

Z. mając na uwadze, że IVET oraz CVET pomagają przedsiębiorstwom i innowacjom stać się bardziej skutecznymi;

1. podkreśla, że VET, w szczególności przez skupienie się na praktyce i uczeniu się opartym na pracy, odgrywa istotną rolę na rynku pracy, który jest ukierunkowany na sprawiedliwą transformację i stale się zmienia; podkreśla, że VET, jeśli jest ukierunkowane na jakość, może zaoferować wysokiej jakości odpowiednią wiedzę, umiejętności i kompetencje na wszystkich szczeblach w przedsiębiorstwach wszystkich rozmiarów i ze wszystkich sektorów dla pracowników zarówno we wstępnym, jak i ciągłym kształceniu dostosowanym do indywidualnych potrzeb; podkreśla, że VET jest ważne dla uzupełnienia luk kompetencyjnych na unijnym rynku pracy, wyposażenia młodych ludzi w umiejętności wymagane do uzyskania zatrudnienia, a także dla doskonalenia zawodowego i przekwalifikowania pracowników w celu dostosowania ich kompetencji do potrzeb pracodawców, co jest szczególnie ważne dla MŚP i nowych inwestycji w gospodarkę; podkreśla ponadto konieczność promowania umiejętności rozwoju osobistego, aby pomóc poszczególnym osobom w rozwoju osobistym i zawodowym w celu maksymalizacji ich potencjału;

2. apeluje, aby VET było koordynowane z systemami kształcenia formalnego i tradycyjnego, a także włączane jako obszar polityki w zakres wszystkich strategii kształcenia, na szczeblu UE i państwa członkowskiego, a nie traktowane jako tło lub tylko drugorzędny cel; apeluje do Komisji i państw członkowskich o dopilnowanie, aby VET i tradycyjne kształcenie uzupełniały się i miały jednakowy priorytet;

3. przypomina ponadto znaczenie podchodzenia do VET jako do podstawowego narzędzia promowania integracji i włączenia społecznego z myślą o rozwijaniu bardziej spójnego społeczeństwa;

4. podkreśla pilną potrzebę modernizacji i znaczącego poszerzenia strategii politycznych VET, aby uczynić je bardziej integracyjnymi, dostępnymi, odpornymi, atrakcyjnymi i skutecznymi we wspieraniu sprawiedliwego zatrudnienia, rozwoju kapitału ludzkiego i aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie; uważa, że strategie polityczne VET powinny wyposażać osoby w solidne umiejętności podstawowe i kluczowe kompetencje, aby umożliwić im przystosowanie się do obecnej i przyszłej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz na rynku pracy, a także do możliwości i wyzwań stwarzanych przez transformację cyfrową i ekologiczną, zmiany demograficzne i wszelkie inne makrotendencje, oraz powinny realizować cele Europejskiego Zielonego Ładu; podkreśla kluczową rolę odgrywaną przez VET w doskonaleniu zawodowym i przekwalifikowaniu wszystkich pracowników, aby lepiej poradzić sobie z tymi kluczowymi transformacjami;

5. przypomina, że VET przyczynia się do konkurencyjności i spójności społecznej; podkreśla konieczność zwiększenia inwestycji w kapitał ludzki i umiejętności oraz dostarczenia bazy kompetencji odpowiedniej do życia zawodowego;

6. przypomina, że środki powstrzymujące rozprzestrzenianie się pandemii COVID-19 spowodowały, że europejskie systemy VET znalazły się pod ogromną presją, a uczący się znaleźli się w sytuacji prekariatu; podkreśla, że zakłócenia w VET jeszcze bardziej uwypuklają wcześniej istniejące nierówności w kształceniu, ponieważ ograniczają możliwości dostępne najbardziej narażonym członkom społeczeństwa, którzy potrzebują wsparcia w postaci zrównoważonych inwestycji i skutecznych środków niefinansowych w sektorze; podkreśla w związku z tym, że szczególną uwagę należy zwrócić na zapewnienie równego dostępu do VET wysokiej jakości, także na obszarach oddalonych lub wiejskich, gdzie na przeszkodzie nauczaniu zdalnemu może stać brak dostępu do internetu;

7. podkreśla, że zasadnicze znaczenie ma dostarczenie niezbędnych środków finansowych, wsparcia technicznego i doradztwa, aby zapewnić dostęp do usług cyfrowych i rozwiązań w zakresie e-uczenia się dla oferujących VET, nauczycieli, instruktorów i uczniów; zachęca państwa członkowskie do promowania elastycznych modeli edukacji i wsparcia dla osób uczących się na odległość za pomocą takich środków, jak zasoby elektroniczne, materiały elektroniczne i bezpłatne szkolenia online, a także – co najważniejsze – wyposażenie i internet szerokopasmowy dla wszystkich szkół i gospodarstw domowych; podkreśla, że władze publiczne powinny zwrócić szczególną uwagę na rozwiązania dla gospodarstw domowych, które nie mają dostępu do komputerów i dobrego połączenia internetowego, oraz zachęcać do opracowywania takich rozwiązań, aby zapobiegać powstawaniu przepaści cyfrowej i zwiększaniu się nierówności w sektorze nauczania, w którym jest obecnych wielu uczniów w niekorzystnym położeniu;

8. obawia się drastycznego spadku liczby miejsc przyuczenia do zawodu najbliższej jesieni, biorąc pod uwagę możliwe ograniczenie szkoleń w wielu sektorach, jakie może nastąpić z powodu kryzysu związanego COVID-19; podkreśla, że ten brak możliwości szkolenia młodych ludzi może także doprowadzić w perspektywie średnioterminowej do większych braków wykwalifikowanej siły roboczej w niektórych dziedzinach; apeluje do państw członkowskich i regionów, aby rozważyły znaczące rozszerzenie alternatywnego szkolenia na poziomie ponad przedsiębiorstwami w celu wypełnienia luki, jaka daje się zauważyć w liczbie miejsc przyuczania do zawodu;

9. wzywa do wprowadzenia gwarancji jakości zapewniającej, aby osoby, które ukończyły szkolenie lub kształcenie w czasie kryzysu wywołanego COVID-19, mogły uzupełnić braki w szkoleniu, biorąc (ponownie) udział w kursach objętych stażem lub przyuczaniem do zawodu (nawet po uzyskaniu dyplomu bądź zakończeniu stażu lub przyuczania do zawodu), które mogły zostać odwołane lub skrócone lub w inny sposób stały się niewystarczające w czasie obowiązywania ograniczeń związanych z COVID-19;

10. z zadowoleniem przyjmuje wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie VET na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności; popiera ogólne cele wniosku dotyczące modernizacji strategii UE w zakresie VET, potwierdzenia centralnej roli VET w procesie uczenia się przez całe życie oraz w szybkim dostosowywaniu się do szybko zmieniającego się rynku pracy; z zadowoleniem przyjmuje działania na rzecz uproszczenia zarządzania VET, opracowania strategii umiędzynarodowienia oraz zapewnienia większej współpracy europejskiej i możliwości w zakresie mobilności dla osób uczących się i nauczycieli; podkreśla kluczową rolę umiejętności docierających do wszelkiego rodzaju pracowników w przechodzeniu na zieloną i cyfrową gospodarkę;

11. z zadowoleniem przyjmuje uwzględnienie we wniosku celów ilościowych, a mianowicie żeby – do 2025 r. – odsetek zatrudnionych absolwentów wynosił co najmniej 82 %, aby 60 % niedawnych absolwentów VET korzystało z możliwości uczenia się opartego na pracy podczas kształcenia i szkolenia zawodowego oraz aby 8 % osób uczących się w ramach VET korzystało z mobilności edukacyjnej za granicą; zachęca państwa członkowskie do wspierania ścieżek uczenia się, w tym uczenia się poprzez praktykę w miejscu pracy; przypomina, że konkretne zamierzenia mogą pomóc państwom członkowskim w wyznaczaniu celów i w uczynieniu strategii VET bardziej integracyjnymi oraz dostosowanymi do potrzeb rynku pracy; wzywa Komisję do składania Parlamentowi i Radzie co pięć lat sprawozdania z realizacji zalecenia;

12. wzywa Komisję do rozszerzenia cennych programów mobilności dla uczniów zawodu, takich jak ErasmusPro, poprzez wzmocnienie synergii między programami Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) i Erasmus+ oraz zapewnienie odpowiednich zasobów w okresie programowania 2021–2027; wzywa państwa członkowskie do wyznaczenia ambitniejszego celu w zakresie mobilności edukacyjnej uczniów VET za granicą; przypomina, że w podobnych inicjatywach w ramach ET 2020 i programu Erasmus na rzecz szkolnictwa wyższego cel dotyczący mobilności absolwentów szkół wyższych ustalono na poziomie 20 % na 2020 r.; podkreśla, że większe możliwości mobilności mogą przyczynić się do rozwoju osobistych, edukacyjnych i zawodowych sieci uczniów zawodu i zwiększyć atrakcyjność VET, żeby nie postrzegać go jako drugiego wyboru, oraz uwolnić potencjał mobilności VET, co z kolei może przyczynić się do powodzenia przyszłego programu Erasmus+;

13. apeluje do Komisji, aby dodała do tablicy wskaźników społecznych wskaźnik dotyczący luki kompetencyjnej, zgodnie z celami i wdrażaniem Europejskiego filaru praw socjalnych, co mogłoby pomóc decydentom VET na szczeblu krajowym w określeniu, gdzie wymagane jest więcej wysiłku, oraz w lepszej koordynacji na szczeblu UE dzięki śledzeniu rozwoju sytuacji i postępów w odniesieniu do luki kompetencyjnej oraz stwarzaniu zachęt do pozytywnej konwergencji społeczno-gospodarczej między państwami członkowskimi;

14. uważa, że dobrze ukierunkowane kampanie uświadamiające i przyjazne dla młodzieży kanały komunikacji, takie jak media społecznościowe, mogą odegrać decydującą rolę w docieraniu do młodych ludzi w celu zwiększenia widoczności VET i uczynienia go bardziej atrakcyjnym; podkreśla kluczową rolę szkół, zwłaszcza szkół podstawowych i szkół średnich I stopnia, w informowaniu o możliwościach oferowanych przez VET, zwiększaniu atrakcyjności VET oraz pomaganiu młodym uczniom na tych ścieżkach zawodowych;

15. wzywa państwa członkowskie i Komisję do współpracy z zainteresowanymi stronami w celu opracowania unijnej platformy internetowej poświęconej VET, zgodnie z postulatami wielu organizatorów VET oraz decydentów w niedawnym badaniu UE(18), które należy jak najszybciej promować; popiera pomysł, zgodnie z którym taka platforma mogłaby oferować możliwości tworzenia sieci kontaktów i wymiany dobrych praktyk oraz zapewniać rozwiązania cyfrowe, w tym w zakresie uczenia się poprzez praktykę w miejscu pracy, oraz wszelkie dostępne materiały na potrzeby uczenia się przez internet w bezpiecznym, gwarantowanym jakościowo i wielojęzycznym środowisku; podkreśla, że platforma VET może stanowić łącznik między platformami centrów doskonałości zawodowej na szczeblu UE; sugeruje, by platforma ta była połączona z unijnym portalem internetowym poświęconym VET, otwartym na wkład zainteresowanych stron, w celu zapewnienia widoczności działań i usług świadczonych przez centra doskonałości zawodowej w ich

ekosystemach, pokazania bogactwa możliwości oferowanych przez VET uczącym się na szczeblu krajowym i unijnym oraz wzmoczenia wysiłków komunikacyjnych i zwiększenia atrakcyjności VET;

16. wzywa Komisję do rozważenia pomysłu stworzenia unijnego internetowego portalu zatrudnienia poświęconego stażom i praktykom zawodowym oferowanym w UE, gromadzącego wszystkie istniejące podobne inicjatywy UE w bardziej widoczny, kompleksowy i przyjazny dla użytkownika sposób; uważa, że instrument ten, o ile zostanie należycie rozpowszechniony za pośrednictwem odpowiednich kanałów, może stać się centralnym punktem dla młodych Europejczyków, instytucji edukacyjnych i przedsiębiorstw w całej UE; jest zdania, że portal mógłby być powiązany z VET, pomóc w kierowaniu utalentowanej młodzieży tam, gdzie jest to najbardziej przydatne ze względu na potrzeby rynku pracy, zwiększyć mobilność w UE, rozwiązać problem bezrobocia wśród młodzieży oraz wypełnić obecne i przyszłe luki w umiejętnościach; uważa, że taka inicjatywa mogłaby być wspierana przez gwarancję dla młodzieży i program Erasmus+ w celu zwiększenia oddziaływania tych programów, a także mogłaby uzupełniać inne inicjatywy UE, takie jak Europejski Portal Mobilności Zawodowej (EURES), Europass i przyszły unijny portal VET, oraz być z nimi powiązana;

17. wzywa państwa członkowskie i Komisję do przeprowadzenia analizy oraz zapewnienia wsparcia i rozwiązań w odpowiedzi na wnioski złożone przez zainteresowane strony z sektora VET w ramach niedawnego badania UE przeprowadzonego przez Komisję w okresie od marca do maja 2020 r. na temat wyzwań i wpływu pandemii COVID-19 na kształcenie i szkolenie zawodowe; popiera w szczególności, oprócz utworzenia wspólnej unijnej platformy poświęconej VET, rozwój systemów symulacji wirtualnej rzeczywistości i innych narzędzi cyfrowych na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego przy pomocy projektów badawczych i faz testowych, tworzenie otwartych kursów zawodowych online (VOOC), wirtualne projekty europejskie, takie jak Erasmus virtual, unijny kanał YouTube dotyczący VET dla ogółu społeczeństwa, europejskie tygodnie szkoleniowe, a także zwiększenie elastyczności EFS i przyszłego EFS+ oraz możliwości finansowania technologii edukacyjnych, szkoleń dla nauczycieli i osób prowadzących szkolenia oraz wdrażanie e-uczenia się;

18. podkreśla, że zakłócenia w oferowaniu VET spowodowane pandemią COVID-19 wywarły znaczący wpływ edukacyjny i społeczny na osoby korzystające z VET, w szczególności pochodzących ze środowisk defaworyzowanych, i stawiają trudne wyzwania przed uczniami, którzy pracują najlepiej pod bezpośrednim kierownictwem i w obecności nauczyciela; podkreśla, że należy to postrzegać nie tylko jako problem, ale również jako wyjątkową okazję do modernizacji systemów VET poprzez innowacje technologiczne w takich dziedzinach, jak rzeczywistość wirtualna, sztuczna inteligencja, przemysł 4.0 i internet rzeczy, a także zwiększone wykorzystanie uczenia się przez internet i na odległość, hybrydowego przyuczania do zawodu i alternatywnych systemów oceny; podkreśla, że takie reformy mogłyby ostatecznie przyczynić się do tego, aby systemy VET były silniejsze, bardziej odporne i lepiej reagowały na zmiany niż przed kryzysem związanym z COVID-19 oraz przygotować studentów i pracowników z myślą o umiejętnościach i zawodach przyszłości; zauważa jednocześnie, że zaawansowane umiejętności cyfrowe nauczycieli, szkoleniowców i studentów stanowią kluczowy warunek wstępny wysokiej jakości uczenia się na odległość;

19. podkreśla pilną potrzebę przyjęcia wszystkich niezbędnych środków w celu zmniejszenia liczby uczniów przedwcześnie kończących kształcenie i szkolenie zawodowe, wzmocnienia powszechnej dostępności i jakości VET, zapewnienia równego dostępu do wysokiej jakości praktyk dla wszystkich młodych i dorosłych uczących się oraz zagwarantowania równego dostępu i prawa do szkolenia pracowników wszystkim zatrudnionym we wszystkich przedsiębiorstwach, niezależnie od ich wielkości, i wszystkich sektorach, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP;

20. z zadowoleniem przyjmuje pomysł rozwijania możliwości wirtualnej mobilności w celu przezwyciężenia ograniczeń związanych z COVID-19 i zachęca państwa członkowskie i oferujących VET do ułatwiania, tam gdzie jest to wykonalne, możliwości uczenia się niezwiązanego z określoną lokalizacją, w tym w przyszłości, umożliwiając studentom z obszarów oddalonych i wiejskich lub zagranicą dostęp do kursów w całej UE bez ograniczeń związanych z lokalizacją;

21. przypomina, że zaangażowanie wszystkich właściwych podmiotów w opracowywanie i realizację strategii w zakresie VET pomaga zapewnić, aby VET odpowiadało zapotrzebowaniu na umiejętności na rynku pracy i przyczyniało się do lepszej realizacji polityki; wzywa zatem państwa członkowskie do ścisłej współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, takimi jak partnerzy społeczni, przedsiębiorstwa, w tym MMŚP, przedsiębiorstwa gospodarki społecznej, takie jak spółdzielnie i organizacje nienastawione na zysk, oferujący VET i ich stowarzyszenia, studenci VET, związki studenckie w dziedzinie VET, ośrodki badawcze, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, publiczne i prywatne służby zatrudnienia, specjaliści ds. poradnictwa oraz władze lokalne i regionalne, aby koordynować na szczeblu UE wzajemne powiązania między różnymi systemami oraz wymieniać się najlepszymi praktykami; wzywa do utworzenia lokalnych ekosystemów, w tym z udziałem wyżej wymienionych zainteresowanych stron, w celu zwiększenia jakości, ilości, powszechnej dostępności i reputacji VET jako pozytywnego wyboru; podkreśla potrzebę aktywnego promowania wśród potencjalnych wnioskodawców możliwości zatrudnienia związanych z VET oraz kierowania studentów do sektorów, w których brakuje pracowników posiadających kwalifikacje w dziedzinie VET; podkreśla, że niezbędny jest silny związek między VET a rynkiem pracy; podkreśla, że oferowane szkolenia powinny odpowiadać lokalnym wyzwaniom i potrzebom;

22. uważa, że solidna podstawa edukacyjna zapewniająca uczniom szeroką wiedzę i podstawowe umiejętności w zakresie czytania i pisania, rozumowania matematycznego i komunikacji, umiejętności cyfrowych i miękkich, takich jak krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów i inteligencja emocjonalna, służy jako podstawa dalszego uczenia się i szkolenia w miejscu pracy oraz ma kluczowe znaczenie dla przyszłości młodych ludzi jako pracowników i obywateli, umożliwiając im dostosowywanie się do zmieniających się potrzeb w ciągu całego życia zawodowego;

23. podkreśla potrzebę opracowania przejrzystej wspólnej definicji mikroreferencji; uważa, że mikroreferencje mogą jedynie uzupełniać pełne kwalifikacje i muszą być wysoko jakościowe, akredytowane i oparte na znormalizowanym sposobie realizacji, procedurze oceny i czasie trwania; podkreśla ogromne znaczenie dobrze określonych wymogów jakościowych dostawców mikroreferencji;

24. przypomina o nieodłącznej wartości edukacji wykraczającej poza jej tradycyjną rolę przygotowania do wejścia na rynek pracy; wzywa państwa członkowskie do położenia

większego nacisku na rolę edukacji wykraczającej poza potrzeby rynku pracy, z uwzględnieniem rozwoju wiedzy i umiejętności wspierających rozwój osobisty, dobrostan i aktywność obywatelską;

25. wzywa państwa członkowskie do opracowania, z udziałem partnerów społecznych, wysokiej jakości i integracyjnych systemów VET oraz polityki kształcenia dorosłych z myślą o udoskonalaniu umiejętności i kompetencji osób dorosłych o niskich kwalifikacjach, zarówno pracowników, jak i bezrobotnych, które pilnie potrzebują wsparcia, aby uzyskać dostęp do wysokiej jakości miejsc pracy;

26. wspiera tworzenie i promowanie struktur przedstawicielskich osób uczących się w ramach VET na wszystkich szczeblach w celu umożliwienia osobom uczącym się w ramach VET uczestnictwa w zarządzaniu systemami VET, a tym samym przyczynienia się do poprawy jakości programów VET;

27. popiera proponowaną promocję centrów doskonałości zawodowej, które skupiają szerokie grono zainteresowanych stron z sektora VET oraz partnerów lokalnych; podkreśla, że takie centra mogą być siłą napędową innowacji, jakości i włączenia społecznego oraz ułatwiać wymianę dobrych praktyk, sprzyjać wzajemnemu uczeniu się oraz przyczyniać się do poprawy jakości i dostępności VET w całej UE; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia solidnych inwestycji w rozwój tych centrów i wszystkich instytucji VET oraz przypomina, że wsparcie dla centrów doskonałości zawodowej w ramach programu Erasmus+ wymaga ambitnego budżetu programu; wzywa państwa członkowskie do podjęcia dalszych działań w celu zbliżenia i zaangażowania odpowiednich zainteresowanych stron, aby pomóc zwiększyć adekwatność i jakość kształcenia w tych centrach oraz lepiej dostosować podaż umiejętności i popyt na nie oraz wspierać pracodawców w znajdowaniu rozwiązań w zakresie struktur kształcenia zawodowego; wzywa państwa członkowskie do uczynienia centrów doskonałości zawodowej siłą napędową rozwoju wspólnych europejskich kwalifikacji, programów nauczania i dyplomów VET; wzywa ponadto państwa członkowskie do wspierania regionalnych strategii współpracy w celu opracowania programów transgranicznych mających na celu ułatwienie mobilności osób uczących się i pracowników oraz poprawę współpracy terytorialnej i regionalnej, w tym za pośrednictwem europejskich ram kwalifikacji;

28. jest głęboko przekonany, że wszyscy uczniowie powinni mieć dostęp do zrównoważonego, rygorystycznego i wymagającego pod względem kognitywnym programu nauczania opartego na wiedzy, ponieważ jest to najlepsze możliwe przygotowanie do studiów zawodowych i akademickich, gwarantujące, że młodzi ludzie, którzy wybrali program VET, zrobili to z powodu wyboru lub zaangażowania, a nie z powodu niskich osiągnięć lub niezdolności do korzystania z innych możliwości akademickich; podkreśla, że do programów nauczania należy włączyć umiejętności cyfrowe i ekologiczne, uznając, że są one podstawowymi umiejętnościami dla wszystkich osób uczących się; przypomina twierdzenie Cedefopu, że dostosowanie programów nauczania i uwzględnienie świadomości środowiskowej, wraz ze rozumieniem zrównoważonego rozwoju i efektywności gospodarczej, to rozwiązanie lepsze niż opracowywanie całkiem nowych programów szkoleniowych;

29. zwraca się do państw członkowskich o zapewnienie odpowiedniego finansowania polityki VET zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym, w celu zagwarantowania inwestycji niezbędnych do uczynienia systemów VET bardziej nowoczesnymi, odpornymi,

atrakcyjnymi i sprzyjającymi włączeniu społecznemu; podkreśla potrzebę zwiększenia finansowania mobilności osób uczących się i nauczycieli w ramach VET, w tym w ramach Erasmus+; wzywa państwa członkowskie do opracowania zachęt, które pomogą MŚP motywować osoby uczące się w ramach VET do udziału w mobilności europejskiej; podkreśla potrzebę zwiększenia finansowania ośrodków szkoleniowych w celu finansowania wyspecjalizowanych zespołów odpowiedzialnych za praktyczną organizację mobilności; wzywa Komisję do zorganizowania ogólnounijnej kampanii skierowanej do MŚP, aby podkreślić korzyści dla ich dobrobytu wynikające z przyjazdowej i wyjazdowej mobilności zawodowej;

30. podkreśla potrzebę opracowania większej liczby programów, takich jak eTwinning i ePlatforma na rzecz uczenia się dorosłych w Europie (EPALE), które służą promowaniu tworzenia sieci kontaktów i współpracy między szkołami; przypomina, że projekty te mogą pomóc we wdrażaniu podstawowych programów nauczania i motywować do uczestnictwa studentów niechętnych do zdalnego uczenia się;

31. wzywa państwa członkowskie do poświęcenia szczególnej uwagi kształceniu ustawicznemu i rozwojowi zawodowemu nauczycieli i szkoleniowców w dziedzinie VET, aby umożliwić im wypełnianie coraz bardziej wielofunkcyjnych ról i obowiązków jako siły napędowej jakości i innowacyjności w edukacji; przypomina, że ważne jest, by nauczyciele w systemie VET posiadali zaawansowane umiejętności cyfrowe i dysponowali odpowiednim sprzętem, aby móc w pełni korzystać z możliwości oferowanych przez edukację cyfrową i pomóc wyposażyć uczniów w umiejętności wymagane w procesie transformacji cyfrowej; podkreśla, że przedstawiciele oddziałów i przedsiębiorstw współpracujących w dziedzinie VET muszą posiadać kompetencje pedagogiczne; wzywa państwa członkowskie i Komisję do lepszego rozwijania możliwości prowadzenia przez nauczycieli w ramach VET badań przez cały okres ich kariery zawodowej, ponieważ mogłoby to umożliwić im wymianę i stymulowanie najlepszych praktyk oraz pomóc w wykorzystaniu pełnego potencjału europejskiej przestrzeni badawczej;

32. wzywa państwa członkowskie do promowania dualnego modelu VET, który mógłby znacznie ułatwić młodym ludziom wejście na rynek pracy, zwłaszcza w porównaniu z kształceniem ogólnym, ponieważ szkolenie łączące ustrukturyzowane uczenie się w miejscu pracy z teorią prowadzi do potwierdzonych umiejętności przydatnych dla pracodawców i możliwych do wykorzystania na rynku pracy; podkreśla w tym kontekście potencjał rozwiązań cyfrowych, które mogą wnieść pozytywny wkład w skuteczny system dualny;

33. zwraca się do państw członkowskich, by podczas opracowywania VET lepiej wykorzystywały rozwój sektora zielonych miejsc pracy, tworzyły programy przyuczania do zawodów wymagających wysokich kwalifikacji, aby zapewnić młodym ludziom specjalistyczną wiedzę i szkolenia, oraz aby pomóc w rozwiązaniu problemu wysokiego bezrobocia wśród młodzieży;

34. zachęca państwa członkowskie oraz władze regionalne i lokalne do włączenia zrównoważonego rozwoju oraz kompetencji i umiejętności ekologicznych do systemów szkolenia i kształcenia, zwłaszcza poprzez wzmocnienie systemów VET oraz poprzez zachęcanie ośrodków badawczych do opracowywania technologii, projektów i patentów dotyczących zielonych metod produkcji we współpracy z nowymi zielonymi przedsiębiorstwami; zachęca do wymiany pomysłów między ośrodkami badawczymi

a sieciami przedsiębiorstw i profesjonalistów; przypomina znaczenie umiejętności w zakresie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM) oraz potrzebę dopilnowania, aby więcej kobiet studiowało na tych kierunkach;

35. zwraca się do państw członkowskich o poprawę systemów przewidywania potrzeb w zakresie umiejętności w celu lepszego określania zachodzących zmian i zapotrzebowania na umiejętności, tak aby zapewnić systemom VET więcej informacji o tym, w których obszarach potrzebne są inwestycje w umiejętności, i aby lepiej reagowały one na zmieniające się potrzeby rynku pracy oraz zagwarantowały wszystkim prawo do kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie; podkreśla, że VET będzie skuteczniejsze, jeżeli będzie oparte na solidnych prognozach dotyczących umiejętności, umożliwiających przewidywanie i identyfikację niedoboru kwalifikacji oraz dostosowanie programów szkolenia zawodowego i uczenia się przez całe życie do rynku pracy zorientowanego na przyszłość; uważa, że programy VET powinny być bardziej elastyczne i dostosowywane do wahań na rynku pracy oraz odporne na te wahania; powinny one także umożliwiać inteligentną i ukierunkowaną orientację osób uczących się w ramach VET oraz doskonalenie zawodowe i przekwalifikowanie dorosłych uczniów, tak aby ograniczyć niedopasowanie umiejętności i skracanie cyklu życia umiejętności;

36. apeluje o przyjęcie polityki na rzecz płatnego urlopu szkoleniowego, zgodnie z Konwencją MOP o płatnym urlopie szkoleniowym, aby umożliwić pracownikom udział w programach szkoleniowych w godzinach pracy i nie koszt własny pracownika, w celu promowania uczenia się przez całe życie;

37. wzywa państwa członkowskie, rządy regionalne i organy lokalne do przyjęcia i realizacji – wspólnie z partnerami społecznymi i organizatorami szkoleń – strategii rozwoju i prognozowania umiejętności w celu poprawy umiejętności ogólnych i sektorowych oraz umiejętności typowych dla danego zawodu; zauważa, że strategie te powinny obejmować gruntowną ocenę rodzaju i poziomu zielonych miejsc pracy, które zostaną utworzone, oraz wymaganych umiejętności i wiedzy, która to ocena doprowadziłaby do prognozowania i określenia niedoborów kwalifikacji oraz ukierunkowanych programów szkolenia zawodowego i uczenia się przez całe życie skupionych na powiązaniu umiejętności z miejscami pracy, w celu zwiększania zatrudnienia;

38. z zadowoleniem przyjmuje zalecenie, aby przyznać organizatorom VET odpowiednią autonomię, elastyczność, wsparcie i finansowanie; przypomina, że finansowa i strategiczna niezależność organizatorów VET jest ważna dla szybkiego dostosowania się do zmian w zapotrzebowaniu na umiejętności oraz do wyzwań związanych z transformacją cyfrową i ekologiczną; wzywa państwa członkowskie do wzmożenia wysiłków na rzecz stworzenia specjalistycznych programów szkoleniowych w sektorach, w których brakuje odpowiedniej siły roboczej, takich jak sektor zdrowia i opieki, rolnictwo, budownictwo, sektor ochrony środowiska i gospodarka o obiegu zamkniętym;

39. wzywa państwa członkowskie do położenia większego nacisku na zwiększenie dostępności i inkluzywności systemów VET z myślą o wszystkich uczących się przez całe życie zawodowe, w tym o grupach szczególnie wrażliwych, takich jak osoby niepełnosprawne, młodzież NEET, starsi pracownicy, osoby długotrwale bezrobotne, osoby dorosłe o niskich kwalifikacjach i niskich umiejętnościach, pracownicy oddelegowani, mniejszości i grupy etniczne, osoby ze środowisk migracyjnych, uchodźcy oraz osoby o mniejszych szansach ze względu na położenie geograficzne miejsca zamieszkania; wzywa

do przyjęcia konkretnych środków w celu zapewnienia, aby osoby ze środowisk społeczno-ekonomicznych, które często znajdują się w błędnym kole ubóstwa, miały dostęp do VET zgodnie z Europejskim filarem praw socjalnych; zachęca państwa członkowskie stojące w obliczu niżu demograficznego do zadbania o to, aby młodszy ludzie mogli korzystać z programów VET jako sposobu na wysoką jakość zatrudnienia; podkreśla, że działania zapobiegawcze, takie jak ocena umiejętności i kariery zawodowej oraz poradnictwo zawodowe, mogą w dłuższej perspektywie zmniejszyć liczbę młodzieży NEET i zaspokoić potrzeby przedsiębiorstw i sektorów dotkniętych niedoborem wykwalifikowanej siły roboczej;

40. z zadowoleniem przyjmuje sugestię, by systemy VET odgrywały równie ważną rolę w przypadku osób dorosłych, które potrzebują ciągłego podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowywania się; wzywa Komisję do przyjęcia całościowego podejścia do VET oraz do kształcenia dorosłych, obejmującego formalne, pozaformalne i nieformalne ścieżki uczenia się; wzywa państwa członkowskie do zwiększenia atrakcyjności i dostępności VET dla dorosłych oraz do tworzenia silniejszych powiązań i ściślejszego współdziałania między VET dla dorosłych a pozaformalnym uczeniem się dorosłych, tak aby promować kluczowe kompetencje, w tym dobre umiejętności podstawowe, umiejętności cyfrowe, przekrojowe, proekologiczne i inne umiejętności życiowe, które stanowią silną podstawę odporności, szans na zatrudnienie przez całe życie, włączenia społecznego, aktywności obywatelskiej i rozwoju osobistego; podkreśla, że wysiłkom na rzecz poprawy wizerunku i inkluzywności programów VET muszą towarzyszyć wysiłki na rzecz zwiększenia ich wartości edukacyjnej oraz poprawy jakości i poszanowania praw socjalnych i pracowniczych osób przygotowujących się do zawodu;

41. podkreśla, jak ważne jest dotarcie do osób zamieszkałych na obszarach wiejskich i odległych oraz zapewnienie dostępności VET i dostosowanie kształtu programów do potrzeb osób pracujących w rolnictwie, rybołówstwie, leśnictwie i w innych sektorach pracy w tych regionach, tak aby mogły one zdobyć wszelkie niezbędne umiejętności, w tym umiejętności ekologiczne i cyfrowe, niezbędne do lepszego wykorzystania obecnych i przyszłych szans oferowanych przez zieloną i niebieską gospodarkę, a także umożliwienie tym osobom wnoszenia ważnego wkładu w ochronę środowiska;

42. podkreśla, że priorytetem nowego programu Erasmus powinno być uczenie się poprzez praktykę w miejscu pracy oraz promowanie i wdrażanie dualnego systemu VET;

43. zwraca się do państw członkowskich, aby zgodnie z europejską strategią na rzecz równouprawnienia płci w dalszym ciągu zajmowały się kwestią uprzedzeń i stereotypowych wyborów ze względu na płeć, zapewniając równy udział kobiet w szkoleniach zawodowych w dziedzinach uznawanych za męskie, a mężczyzn – w dziedzinach tradycyjnie uznawanych za kobiece, oraz zachęcając kobiety i mężczyzn do równego udziału w tych szkoleniach; wzywa do umocnienia wymiaru płci w działaniach na rzecz modernizacji systemów VET oraz do zwiększenia dostępności uczenia się zarówno w miejscu pracy, jak i poza nim, z myślą o pracownikach i osobach pełniących obowiązki związane z opieką nad rodziną, w szczególności w sektorach, w których kobiety są niedostatecznie reprezentowane, zwłaszcza w sektorach cyfrowych, zielonych i STEM, w celu przeciwdziałania segregacji płciowej w edukacji i zatrudnieniu oraz zwalczania stereotypów związanym z płcią;

44. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby w ramach przechodzenia na zieloną gospodarkę uwzględniły potrzeby kobiet i dziewcząt w zakresie lepszych możliwości

uczenia się przez całe życie, w szczególności w dziedzinach o wysokim potencjale tworzenia zielonych miejsc pracy, takich jak nauka, badania naukowe, inżynieria, technologia cyfrowa i nowe technologie, z myślą o wzmocnieniu pozycji kobiet w społeczeństwie, wyeliminowaniu stereotypów dotyczących płci i zapewnieniu miejsc pracy w pełni odpowiadających szczególnym potrzebom i umiejętnościom kobiet;

45. wzywa państwa członkowskie do promowania uczestnictwa w VET w drodze kampanii podkreślających korzyści zarówno dla pracownika, jak i pracodawcy, oraz poprzez zachęty, w tym zachęty długoterminowe, do pokrywania części spoczywających na pracodawcach kosztów przygotowania zawodowego; uznaje znaczenie takich inicjatyw jak konkursy WorldSkills, które mają kluczowy wpływ na pozytywny wizerunek VET, promowanie nowych miejsc pracy i nowych umiejętności, przyciąganie młodych ludzi do kariery zawodowej w ramach VET, dostosowanie systemów VET do nowoczesnej gospodarki, a także na zacieśnienie współpracy między podmiotami z sektora edukacji, pracodawcami i rynkiem pracy;

46. z zadowoleniem przyjmuje cel europejskiego obszaru edukacji, jakim jest stworzenie prawdziwej europejskiej przestrzeni edukacyjnej, w której granice w żaden sposób nie utrudniają wysokiej jakości kształcenia i szkolenia sprzyjającego włączeniu społecznemu; uważa, że zalecenie powinno służyć osiągnięciu tego celu;

47. z zadowoleniem przyjmuje propozycję zwiększenia elastyczności programów VET, wykorzystania mikroreferencji oraz zwiększenia wzajemnych powiązań z innymi sektorami edukacji, ponieważ większa elastyczność umożliwi dostosowanie programów VET do indywidualnych potrzeb, przy jednoczesnym poszanowaniu pełnych kwalifikacji; zauważa, że inicjatywa ta umożliwi również transfer uznawania i kumulację wyników uczenia się; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje koncepcję europejskich podstawowych profili zawodowych i połączenia z platformą Europass, w tym z przyszłymi indywidualnymi kontami edukacyjnymi, co powinno ułatwić uznawanie kwalifikacji i mobilność; podkreśla, że programy nauczania muszą stworzyć podstawy umożliwiające przenoszenie się między ścieżkami akademicką a zawodową, w tym przenoszenie zdobytych kompetencji; podkreśla, że struktura kwalifikacji musi umożliwiać ich porównywalność; podkreśla, że programy nauczania muszą również zapewniać pracownikom zdolność do znalezienia pracy w przyszłości poprzez przewidywanie potrzeb w zakresie umiejętności w perspektywie średnio- i długoterminowej; wzywa państwa członkowskie do zachęcania do dalszej modularyzacji VET, aby lepiej powiązać systemy kształcenia i szkolenia; podkreśla znaczenie systemu ECVET, który zapewnił lepsze uznawanie wyników w nauce uzyskanych w okresach mobilności; wzywa państwa członkowskie do rozważenia opracowania systemu punktów ECTS w odniesieniu do VET; wzywa państwa członkowskie do zadbania o to, by programy VET umożliwiały osiągnięcie wyższego poziomu umiejętności;

48. z zadowoleniem przyjmuje przepisy ramowe EQAVET i apeluje o dokonanie oceny ich wdrożenia; z zadowoleniem przyjmuje włączenie do zalecenia ram EQAVET i elementów służących wyeliminowaniu niedociągnięć we wdrażaniu tych ram, w szczególności w odniesieniu do norm jakości, oraz włączenie kluczowych zasad ECVET w celu wsparcia elastyczności i mobilności, opracowanych w ramach innych instrumentów takich jak Erasmus+;

49. z zadowoleniem przyjmuje wszelkie możliwe synergie i większą rolę VET w ramach gwarancji dla młodzieży ze względu na jego skuteczność w ułatwianiu młodym ludziom zagrożonym bezrobociem i wykluczeniem społecznym przejścia na rynek pracy;

50. wzywa państwa członkowskie do poprawy nauczania języków w systemach VET, ponieważ brak biegłości w tej dziedzinie stanowi główną przeszkodę dla mobilności, natomiast dobra znajomość kilku języków obcych to wartość dodana na rynkach pracy;

51. podkreśla, że wszelkim usprawnieniom w funkcjonowaniu systemów VET musi towarzyszyć poprawa dostępu do informacji, doradztwa i usług poradnictwa w formie dostępnej dla wszystkich uczących się dorosłych i młodych ludzi począwszy od wczesnych lat nauki;

52. podkreśla, że przygotowanie zawodowe stanowi istotny element programów VET; wzywa państwa członkowskie do podejmowania dalszych wysiłków w celu zapewnienia wysokiej jakości zróżnicowanego i dostosowanego do potrzeb przygotowania zawodowego, w tym sprawiedliwego wynagrodzenia, zgodnego z zasadami Europejskiego filaru praw socjalnych, w szczególności prawa do sprawiedliwego i równego traktowania w odniesieniu do warunków pracy, w tym do zapewnienia środowiska pracy dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych, dostępu do ochrony socjalnej i szkoleń; wzywa Komisję w tym kontekście do dokonania przeglądu europejskich ram jakości i skuteczności programów przygotowania zawodowego; wzywa państwa członkowskie do wspierania mobilności w ramach VET poprzez uproszczenie wstępnych krajowych warunków administracyjnych dla zagranicznych uczestników VET; zachęca Komisję i państwa członkowskie do działania na rzecz stworzenia europejskiego statutu przygotowania zawodowego;

53. podkreśla, jak ważne jest, by cele zalecenia były dostosowane do obecnych ram politycznych i prawnych w kontekście planu naprawy gospodarczej dla Europy, ze szczególnym uwzględnieniem inwestycji w umiejętności, kształcenie i szkolenie za pośrednictwem Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz REACT-EU, a także europejskiego programu na rzecz umiejętności, planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej, europejskiego obszaru edukacji, programu Erasmus+ i gwarancji dla młodzieży;

54. podkreśla potrzebę poprawy monitorowania losów absolwentów VET, ponieważ lepsze zrozumienie ich osiągnięć na rynku pracy jest – obok prognoz dotyczących podaży i popytu na umiejętności – jednym z kluczowych sposobów oceny oraz poprawy jakości i przydatności VET na rynku pracy;

55. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia zasobów na cyfryzację programów VET oraz na monitorowanie losów absolwentów;

56. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

(1) Dz.U. C 155 z 8.7.2009, s. 1.

(2) Dz.U. C 155 z 8.7.2009, s. 11.

(3) Dz.U. C 389 z 18.11.2019, s. 1.

- (4) Dz.U. C 153 z 2.5.2018, s. 1.
- (5) Teksty przyjęte, [P9_TA\(2020\)0267](#).
- (6) Dz.U. C 28 z 27.1.2020, s. 8.
- (7) Dz.U. C 337 z 20.9.2018, s. 135.
- (8) Dz.U. C 11 z 12.1.2018, s. 44.
- (9) Dz.U. C 58 z 15.2.2018, s. 65.
- (10) Dz.U. C 380 E z 11.12.2012, s. 67.
- (11) Dz.U. C 279 E z 19.11.2009, s. 119.
- (12) Cedefop, European public opinion survey on vocational education and training [Europejskie badanie opinii publicznej dotyczące kształcenia i szkolenia zawodowego], 2017.
- (13) Eichhorst, W., Does vocational training help young people find a (good) job? [Czy szkolenie zawodowe pomaga młodym ludziom w znalezieniu (dobrej) pracy?], IZA Institute of Labor Economics.
- (14) Eurostat, Vocational education and training statistics [Statystyki dotyczące kształcenia i szkolenia zawodowego], dane pozyskane we wrześniu 2020 r.
- (15) Eurostat, Vocational education and training statistics [Statystyki dotyczące kształcenia i szkolenia zawodowego], dane pozyskane we wrześniu 2020 r.
- (16) Eurostat, Vocational education and training statistics [Statystyki dotyczące kształcenia i szkolenia zawodowego], dane pozyskane we wrześniu 2020 r.
- (17) Cedefop, The benefits of vocational education and training [Korzyści płynące z kształcenia i szkolenia zawodowego], 2011.
- (18) Badanie Komisji dotyczące Europejskiego Tygodnia Umiejętności Zawodowych 2020, 9–13 listopada 2020 r.

Ostatnia aktualizacja: 16 marca 2021